

színházi esték

★ A MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS AZ EGRI GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ MŰSORISMERTETŐINEK 1971. MÁRCIUS HAVI MELLÉKLETE ★

Jó szellemet idézünk...

„Minden szónak van varázseje: amilyen szellemet idéz, olyan jelenik meg.” S mennyire megszokszorozódik a szavak ereje, ha szószékről hangzanak el! Immár csaknem egy évtizede minden március 27-én a világ színházainak ezreiben arról beszélnek néhány percig a színházak, hogy ellentmondásokkal, s olykor félelmekkel teli korunkban azoknak is össze kell fogniuk a békét hirdelve, akiknek megadtott, hogy estéről estére meggyőzzék nézőiket a legnemesebb emberi eszményekről.

Néhány ünnepélyes perc az előadás előtt? Sokkal többről van szó. Az egész szezon folyamán élő, s elevenen ható erő a Színházi Világnap gondolata.

Az évről évre elhangzó felhívások nyomán a Miskolci Nemzeti Színház is kereste és megtalálta azokat a külföldi színházakat, melyeknek törekvései azonosak a miénkkel.

A szovjet drámák, az orosz klasszikusok az elmúlt két évtized folyamán állandó műsordarabjai a színháznak. De megtaláltuk a kapcsolatot a lengyel és a jugoszláv színházakkal is. Az elmúlt év folyamán sikerrel szerepelt Szarajevóban Choinski Riadó-jával a színház együttese. A produkció egyaránt bizonyította eszmei és művészi törekvéseit. Ebben az esztendőben a szarajevóiak viszonyozzák ezt a látogatást. Örömmel fogadták testvérvárosunkban, Katowicében is a Miskolci Nemzeti Színház művészeit.

Színházunk keresi azokat a magyar és külföldi műveket, melyek most legtöbbször mondhatnák el a közönségnek századunk társadalmi gondjairól, az egyén mindig jól lemérhető szerepéről, felelősségéről. A Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusán ismét elhangzott és határozattá emelkedett a számunkra annyira fontos mondat: „Biztosítjuk az alkotómunkához nélkülözhetetlen légkört”. Mi, a szocialista-realista közéleti elkötelezettségű művészet hívei, úgy érezzük, hogy produkcióink javával hathatósan erősítjük a Színházi Világnap gondolatát — jó szellemet idézünk.

Pitypang

Ne csodálkozzon a Kedves Olvasó, nem tévedésből irtuk márciusi bemutatónk címéül ezt a szépen hangzó virágnevet. Darvas József keresztelte át új vigjátékát, melyet A kegyelmes úr hozománya-ként hirdettünk meg műsortervünkben — Pitypanggá.

A sárga virágú, haszontalan gyomnövény — közismertebb nevén gyermekláncfű — a vidám szatirikus játéknak azokat a figuráit jelképezi, akik — mint a pitypang — hivalkodva pompáznak a hasznos termést hozó növények között, élösködnek az erdők-mezők dús vegetációjában, s elszívják az éltet adó nedveket társaik elől. Egy gyengén működő tsz minden hájjal megkent vezetői ők, makacsul ragaszkodnak a számukra jól jövedelmező pozíciókhoz, s űzik kisdud játékaikat, s mint a pitypang

*szárából összefűzött gyermeklánc-
karikái, fonódnak egymásba.*

A pitypang sárga virágai hamar elérnek, s a haszontalan termés fehér gömb-bóbitáit a legkisebb szellő is széjjelfújja. Darabunk diszvirágai bizony nehezebben mozdíthatók, sok kis szellőnek kell összefognia ellenük, amíg megrezdülnek, de még ha sarlóval vágják is ki őket, ott marad a gyökerük.

Darvas József első vigjátékát — amely olyan színes, gazdag, szemtelket gyönyörködtető, mint egy mezei virágszokor — szeretettel nyújtja át Kedves Közönségének a Pitypang együttese:

Nyilassy Judit rendező és főkoregész, valamint Kopetty Lia, Máthé Éva, Fehér Tibor, Csapó János, Füzesy Ottó Vajda László, és még sokan mások, a különböző hasznos és gyomnövények életrekelői.

Két színész — egy pár

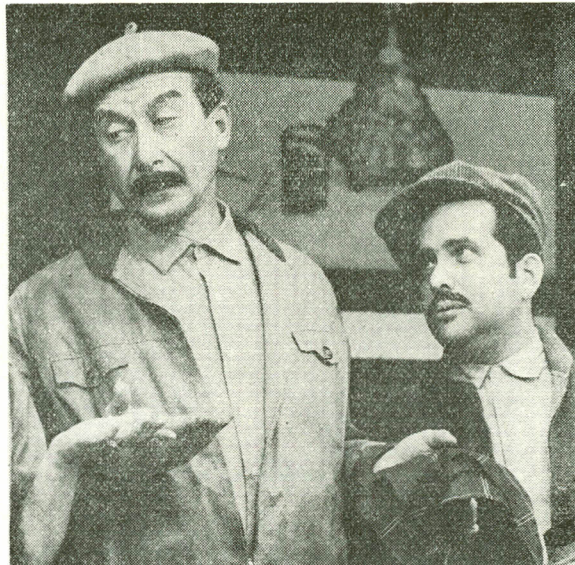
Köpcös kis ember lopakodik be óvatosan a színpadra, széttekint, körülzimatol, majd visszaszól a színfalak mögé: „Tiszta a levegő”. Hőrihorgas férfi siet be, csaknem ugyanolyan öltözetben, megáll a kis köpcös mellett, lenéz rá — s a nézőtöreden végighullámszik a nevetés. A Pompadour első felvonásában így fest Maurepas rendőrminiszter és titkos rendőre, Poulard „belépője”.

Mi váltotta ki a nevetést, a komikus hatást? A két hasonlóan öltözött figura természetének különbözősége, aránytalansága. Van valami eleve mulatságos abban, ha egy magas és egy alacsony ember egymás mellett áll. De ugyanígy komikus hatást kelt egy kövér és egy sovány, vagy két teljesen egyforma figura egymásmellettsége, egyöntetű mozgása, viselkedése. A kontraszt és a külső hasonlóságon alapuló humor ősi eszköze a nevetetésnek. A vásári játékok maskaráitól, a cirkusz bohócain keresztül a legmodernebb színházi törekvésekig találkozhatunk a komikus hatáskeltésnek ezzel a módjával. Gogol Revizorának két alakja, Dobcsinszkij és Bobcsinszkij még nevükben is hasonlóan egymásra, csak úgy, mint a Mánás Miska Pixi-Mixije. A némafilm hőskorának két emlékeztető komikusa, Zoro és Huru, valamint a filmburleszk két nagy klasszikusa, Stan és Pan, sikerüket nem kis részben a kontraszt-hatáson alapuló humorizálásnak köszönhetik.

A Pompadour-ban Fekete Alajos és Csiszár Nándor alkotják a fentebb lerajzolt szerep-páros két figuráját. Hogyan látják ők ezt a sajtós színészi feladatot?

Fekete Alajos így kezdi: „Valóban sajtós, különleges munkát kíván az ilyen kettős szerep. A külső megjelenés humoros volta ugyanis csak alap lehet, nem engedhetjük meg, hogy kizárólag ezzel nevetessünk. Allítom, hogy az ilyenfajta figurák precíz játéknak kidolgozása, gondolkodásuk, szövegmondásuk, mozgásuk, gesztusaik, mimikájuk összehangolása és begyakorlása nagyobb munkát igényel, mint egy szóló-szerep. Nehezebb feladat, fáradsá-

gosabb, de mi, színészek nagyon szeretjük. Úgy kell összehangban lennünk valamennyi jelenet minden pillanatában, hogy különbözőségünk, vagy azonosságunk minél jobban érvényesüljön. Színészi pályámon egyébként már jó néhányszor találkoztam ilyen feladattal. Talán még emlékeznek, Kedves Nézőim az Ejjéli randevúra, amelyben Bánó Palival alakítottunk egy ikerpár-szerű kettőt, Tinót és Pippót. Ott a mozdulatok, gesztusok teljes egyöntetűsége, az uniformizáltság megeremtése volt a feladatunk.”

Bánó Pál és Bősze Péter, A nagy karrier mesteremberei

Csiszár Nándor veszi át a szót: „En sem először játszom szerep-páros, s valóban nagyon szeretjük ezt a közös alkotómunkát. A próbákon kívül is — öltözöben és folyosón — rengeteget gyakorolunk, sőt minden előadás előtt át vesszük közös jeleneteinket. Ígyekszünk minden alkalommal a legtökéletesebb precizitással végigjátszani ezeket a szerepeket, sőt egy-egy új ötlettel gazdagítani, színesíteni alakításunkat. Igazi összejáték csak úgy alakulhat ki közöttünk, ha gondolkodásban, mozgásban, ritmusban egy hul-

lámhosszon vagyunk, szinte úgy élünk ketten egy bőrből, mint a számi ikrek. Így dolgoztunk annak idején Fehér Tiborral a Mesél a bécsi erdő című operettben, s Bánó Palival a Hello Dolly-ban.”

Bánó Pál hogyan emlékszik ezekre a szerepekre? — Alkatomnál fogva valóban sokszor „hoztak össze” már a rendezők különböző, azonos vagy eltérő küllemű kollégáival. En is szívesen gondolok vissza ezekre a szerepekre. Különösen egy maradt számomra felejthetetlen, a My fair Lady Harry-je. Bősze Péter volt Jammy, akivel ezt a humoros, de nagyon életszerű duót életre keltettük. Nem volt nagy szerepünk a darabban, mindössze néhány mondat két-

három jelenetben, s egy énekes-táncos szám Doolitle úrral, akit Sallós Gábor igazgatónk formált remekbe. Azóta is sokan emlegetik ezt az előadást. Oszintén megvallom, bizony én is nemegyszer gondolok arra, hogy milyen jó lenne még egyszer a My fair Lady-ben együtt fújni a vídám indulót: „Ding-dong az esküvő lesz holnap...”

— „Sajnos, a My fair Lady-ben nem találkoztunk egyelőre — folytatja Bősze Péter —, pedig azóta is közös vagyunk Palival, hogy valami hasonlót csináljunk együtt. Némi kárpotlásul azért alkalmunk volt az idén egy nagyon kedves szerep-párt eljátszanunk A nagy karrier-ben. Két munkást alakítottunk, én voltam a segéd, s mindenben utánoztam Palit, a főnököt, s visszhangként isméttem minden mondatát. Úgy hiszem kettősünk derűs színfoltja volt az előadásnak, melyet egyébként a tévé is felvett, s legjobb tudomásom szerint még most tavasszal közvetíteni fog.”

Színészek vallottak speciális feladataikról a páros-szerepekről. Valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy szívesen játsszák ezeket, mert hálás, jó szerepek. Mindezek alapján felhívjuk a tisztelt Igazgatóság figyelmét egy olyan darabra, amelyben két ikerpár is szerepel, valami régi angol szerző írta, a címe pedig — nos, mi is lehetne? — *Tévedések vígjátéka!*

Miskolci vígjátékfesztivál

A helyi és fővárosi sajtó már korábban hírt adott arról a tervről, hogy színházunk június elején kívánja megrendezni az új magyar satirikus vígjátékok szemléjét és a műfaj problémáinak szakmai vitáját Miskolcon. Elsőnek adhatunk hírt most arról, hogy a terv megvalósításának feltételeit sikerült megteremtetni, s a megszabású rendezvény előkészítő munkái megkezdődtek. Miskolc város Tanácsa és a Művelődésügyi Minisztérium nemcsak elvi hozzájárulását adta meg a fesztivál megrendezéséhez, hanem az anyagi feltételeket is biztosította. A Színházművészeti Szövetség ugyancsak támogatja az ügyet, s az egész színházi szakma nagy érdeklődéssel tekint az első, országos jelentőségű műfaj-fesztivál elé.

Május 31 és június 5 között a Miskolci Nemzeti Színházban kerül sor az idei évad legérdekesebb eredeti vígjátékainak bemutató-sorozatára. Már most biztosnak tekinthető két fővárosi színház vendégjátéka. A József Attila Színház Tabi László: Karikacsapás című vígjátékával, egy másik budapesti színház pedig ugyancsak a mostani évadban bemutatott darabban jön Miskolcra. Két társulat képviseli majd a vidéki színházakat. Nincs még végleges döntés arról, hogy a pécsiek mellett —, akik Illyés Gyula új darabját hozzák — a szolnoki (Örkény: Macskajáték), vagy a békéscsabai (Széraz György: A tudás fája) együttes lesz a fesztivál negyedik vendége. Színházunk három idei vígjátéka közül hivatalosan kettővel vesz részt a fesztivál programjában. Az előadásokkal egyidejűleg viták lesznek a műfaj írói és előadási problémáiról.

Biztosak vagyunk benne, hogy a miskolci vígjátékfesztivál nemcsak a kissé elhanyagolt műfajra, s nemcsak az írókra és színházi szakmára fog pezsdítően hatni, de a közönség is örömeit leli majd benne. Közvetlenül a fesztivál bemutatóiban, közvetve pedig később a születendő új vígjátékok előadásain.

Fekete Alajos és Csiszár Nándor a Pompadour-ban

A Pitypang és írója

Az ismert és méltán népszerű író arcán, akinek műveit számos nyelvre lefordították, s akinek drámáit Moszkvában és Leningrádban ugyanolyan népszerűség övezi, mint itthon, aki most töltötte be 59. életévét, s akinek életművét, napjaink legjobbjai között tartja számon az irodalomtörténet — a kísérletező fiatalok izgalmát vélem felfedezni.

Találkozásunkkor Darvas József nem igyekezett titkolni az új vígjátéka fölött érzett izgalmat.

— Ezúttal — amennyiben erre egyáltalán képes lehet egy író — egészen új hangot ütök meg. Régen, évek óta készülök erre, de soha nem volt időm, vagy talán merszem. Mindenesetre az én példám is bizonyítja, hogy milyen sokat tehet egy-egy színház annak érdekében, hogy dráma szülessen. A Miskolci Nemzeti Színház bátorsága, kockázatvállalása segítette nem is oly régen színpadra A térképen nem található című riportdrámámat, melynek igazságait akkor nagyon szerettem volna minél hamarabb színpadról „közhírré”, közkinccsé tenni. A drámát egyébként most a Madách Színház is bemutatja majd, ami ugyancsak öröm, de egy pillanatra sem feledtetheti velem a miskolciak gesztusát.

Ebben a nagy iparosban egyébként — melynek színházát jó színháznak tartom — háziszervezőnek számítok. Eppen most értesültem róla (jobb későn, mint soha!), hogy még az államosítás előtt bemutatták Miskolcon a Szakadékot, azonkívül Miskolcon volt a Hajnali tűz eredeti bemutatója, s eljártak itt a Kormos

ég című drámámat is. Ennek a jó kapcsolatnak köszönhető, hogy a színház vezetői, mikor az új magyar vígjátékoknak akarnak városukban fórumot teremteni, — rám is gondoltak. A vígjáték-fesztivált egyébként nagyon hasznos törekvésnek érzem, s mint halalom, a kezdet biztató: Gyárfás Miklós vígjátékát nagy sikerrel játssza a színház.

Most már rajtam a sor, azaz hogy a színházon, hiszen a megrendelt vígjáték végleges formájában elkészült. Bevallom, nem volt könnyű munka. Már azért sem, mert minden sorom vigyázta a szigorú szemű rendező, Nyilassy Judit, aki lehet, hogy másokkal szemben elnéző, de engem — gondolván, hogy a dolog ügyis a családban marad — a munka folyamán mindig keményen bíralt. Úgy érzem, végül is hasznos volt ez a közös munka. Az írónak többnyire szüksége van színházi szakember jelenlétére, ha drámát ír, s legjobban, ha maga a készülő mű rendezője bábáskodik a darab sorsa felett.

És most mindjárt csalódást okozok a közönségnek. Akik figyelemmel kísérték

a különböző színházi hirdadásokat, azok úgy tudják, hogy a következő ősbemutatóként A kegyelmes úr hozományát látják majd. Vígjátékom címe azonban sokkal rövidebb, hangulatosabb és kifejezőbb: Pitypang. Ezt a bohókás nevet egy termelőszövetkezet viseli, mert a vígjáték cselekménye természetesen a mában játszódik. (En műveimben — még a történelmi tárgyú darabokban is — mindig a máról szólok.) Ez a termelőszövetkezet azonban a képzelet szülőtte. A soha-nem-volt tsz ennek ellenére feltűnően hasonlít a valóságos szövetkezetekhez. Itt is fellelhető a sógorságkomaság, bizonyos korrupció, és úgy hiszem, hogy a nézők számára ismerősek lesznek a termelőszövetkezet tagjai is. Szereplőimnek tulajdonképpen egy kis utánjárással meg lehet találni a színpadi elődei egyik-másik drámámban. Hiszen számomra az izes és bölcs népi humor sohasem volt idegen, eddigi műveimben is megtalálhatók a szelíd és kedélyes öregek, amilyen a Szakadék gazdasszonya, vagy a Kormos égedesanyája. Sőt, a Pitypang fiatal agronómusa is tart valami távoli rokonságot a Szakadék tanítójával. Mindennek kibogozását azonban már az irodalomtörténetesekre bízom, kijelentve, hogy bennem kezdettől meg-

van a szándék, hogy évtizedekkel ezelőtt felfedezett hőseimnek (a történelem törvényeit követve) más-más alakban ugyan, de hosszú életet biztosítsak.

Eszerint tehát a Pitypangban is találunk közelebbi vagy távolabbi ismerősöket, ezek azonban most a vígjáték törvényei szerint élnek és cselekszenek. A műfaj megengedi, hogy egészen a képtelen helyzetekig elmenjenek, a dolgok felnagyítása itt nemcsak lehetséges, hanem kötelező is. Könnyű szórakozás lesz? Talán nem kell bizonygatni, hogy nagyon fontos társadalmi kérdések kerülnek a vígjátékban is előtérbe, tehát szándékosan erősítettem — egészen a szatíráig — a darab hangvételt.

Írás közben — a háziszervezőnek ezért könnyebb, vagy nehezebb — többször is eszembe jutott egy-egy tehetséges és népszerű miskolci színész. Nem mondhatnám, hogy kifejezetten nekik írtam, az ő alkatukra szabtam a szerepeket, de bizonyos szempontból mégis figyelembe vettem a miskolci társulat adottságait, lehetőségeit. A többit a társulatra és Önökre, a közönségre bízom, arra a közönségre, melynek fogékonyságáról már volt alkalmam meggyőződni.

Miskolci műsor

Darabok, rendezők, karmesterek

1971 MÁRCIUS	MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ	
1. hétfő	HANGVERSENY	(fél 8)
2. kedd	AMERIKAI TRAGÉDIA	Gárdonyi ifj. bérl. (fél 5)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Csartos bérllet (8)
3. szerda	DINASZTIA	Radnóti ifj. bérllet (fél 5)
	DINASZTIA	Lehár bérllet (fél 8)
4. csütörtök	DINASZTIA	Schiller bérllet (7)
5. péntek	DINASZTIA	Vörösmarty bérllet (7)
6. szombat	POMPADOUR	Csiky bérllet (7)
	NYUGALOM, A HELYZET VÁLTOZATLAN	Bérletszünet (3)
7. vasárnap	DINASZTIA	Déryné bérllet (7)
	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
9. kedd	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Rdnóti ifj. bérllet (fél 5)
10. szerda	AMERIKAI TRAGÉDIA	Lehár bérllet (8)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Madách bérllet (7)
11. csütörtök	AMERIKAI TRAGÉDIA	Vörösmarty bérllet (7)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Petőfi ifj. bérllet (3)
12. péntek	AMERIKAI TRAGÉDIA	Katona bérllet (7)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (3)
13. szombat	POMPADOUR	Bérletszünet (3)
	POMPADOUR	Szigligeti bérllet (7)
14. vasárnap	HANGVERSENY	(fél 8)
15. hétfő	NYUGALOM, A HELYZET VÁLTOZATLAN	Bérletszünet (7)
16. kedd	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
17. szerda	AMERIKAI TRAGÉDIA	Huszka bérllet (7)
	POMPADOUR	Molière bérllet (7)
18. csütörtök	AMERIKAI TRAGÉDIA	József A. ifj. bérllet (3)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Csiky bérllet (7)
19. péntek	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (3)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Déryné bérllet (7)
20. szombat	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (7)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (7)
21. vasárnap	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (7)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (7)
22. hétfő	HANGVERSENY	(fél 8)
23. kedd	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
	NYUGALOM, A HELYZET VÁLTOZATLAN	Bérletszünet (7)
24. szerda	POMPADOUR	Madách bérllet (7)
	POMPADOUR	Bemutató bérllet (7)
25. csütörtök	PITYPANG	Arany János ifj. bérl. (3)
	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (7)
26. péntek	AMERIKAI TRAGÉDIA	Bérletszünet (3)
	PITYPANG	Goldoni bérllet (7)
27. szombat	PITYPANG	Bérletszünet (7)
	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
28. vasárnap	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
30. kedd	POMPADOUR	Bérletszünet (7)
31. szerda	POMPADOUR	Bérletszünet (7)

★ Hegedűs László
(Nyugalom, a helyzet változatlan)

Az elmúlt szezon végén már kezembem volt az anyag, majd két estére való kabaréjelenet. Nézegettem, barátkoztam vele, mert ilyenkor még — én legalábbis így vagyok vele — félek, hogy is lesz ebből előadás?

Az aggályok: a sok jóból kiválasztani a legjobbakat. Összeállítani a sorrendet, megteremteni az előadás intimitásának feltételeit és a legnagyobb gond: az anyag egy részét aktuálizálni, meghozza két város közönsége számára.

Kezdődnek a próbák. Tippeket kérek a színészekről

A Pompadour humoros kettőse: Virágh Ilona és Makay Sándor

Markaly Gábor, az Amerikai tragédia fiatal hőse

a helyi aktualitásokat illetően, én pedig utazom Egerbe, hogy ott gyűjtsék anyagot. Szerencsére nagy segítségemre vannak az egeri újságírók. Téma is akad bőven. A próbák jól haladnak, kezd a végső forma kibontakozni.

Közeledik a bemutató. Most kezdődik az igazi izgalom, hogy mindaz, amit elképzeltem, miképp valósul meg, s hogyan fogadja majd a közönség!?

Ha most, jóval a bemutató után nézem az előadásokat és felhársan a nevetés, a taps, jóleső érzéssel gondolok az előkészületekre. Most már nem is tűnik olyan nehéznek.

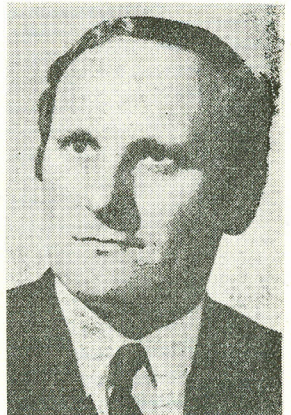
★ Behár György
(Pompadour)

Mint arról lapunk más helyén hírt adtunk, januárban sajnálatos baleset érte kitűnő karmesterünket, éppen a Pompadour egyik előadásán, vezénylés közben. Azóta Kalmár Péter vette át a zenekar irányítását, aki különben csak később állt volna a karmesteri pulpitushoz. Behár Györgyöt telefonon hívtuk fel, hogy hogylétéről érdeklődjünk: „Nagyon kellemtlenül érintett ez a málor, nemcsak azért, mert nagy örömmel dirigáltam

minden este Fall Leo nagyszerű muzsikáját, de azért is, mert betegségem miatt nem lehetek jelen az Amerikai tragédia próbáin. Dreiser—Piscator színpadi művének kísérezőenélét ugyanis én állítottam össze, illetve részben szerzettem, még tíz évvel ezelőtt, a Jókai Színház bemutatójára. Most nagyon szerettem volna az itteni rendezést azzal segíteni, hogy a magánfelvételeket, ájjatszásokat magam vezessem, irányítsam. Sajnos, ez nem volt lehetséges. Egyébként jól érzem magam, s ha a gipszet levették a lábamról, azonnal utazom Miskolcra.”

★ Kalmár Péter
(Péntek Rézi)

Fél év óta megy a Rézi, régen túljutottunk az 50. előadáson. Lassan nekerül a műsorról, még néhány előadás lesz áprilisban. Húsvétkor pedig elbúcsúznak ettől a kedves kis aranylánytól. Valamennyi előadást én vezényeltem, s

Ezúttal a humor porondján: Jariđay Róbert a kabaréban

mindig örömet okozott, mert szeretem ezt a lendületes, modern zenét. (A zene lendületességére jellemző, hogy az 50 előadás alatt 8 pár dobverőt, 2 pár xylofonját, több garnitúra bőgő- és gitárhúrt fogyasztottunk.)

Az utolsó néhány előadást újra Péva Ibolya játssza majd, s azt hiszem, őt is éppen úgy megszereti ebben a szerepben az egri közönség, mint Kopetty Lát.

★ **Orosz György**
(Amerikai tragédia)

Szeretem a regény-dramatizálásokat. Egy jó regény több száz oldalon leírt gazdag anyagából kell két-három órára sűrítve életsorsokat színpadra állítani. A dramatiszáló mindig szabadon kezeli a regényt, s ilyenkor a rendező is úgy érzi, joga van kissé a saját ízlése, elképzelése szerint — szabadabban átformálni a szöveget, természetesen az alapmű anyagából. Ilyenkor egyes részeket eljuttat, s fontosabbnak vélt epizódokat, a szereplők jellemét, cselekvéseit plasztikusabban kifejező párbeszédet, jeleneteket állítok helyükbe. A Rozsdatemető rendezésekor a szerző egyetértésével és közreműködésével végeztem el ezt a munkát, tavaly a Tizenkét szék-nél egyedül, most, az Amerikai tragédiánál pedig a főszereplők bevonásával. Balogh Zsuzsa, Antal Anetta és Markaly Gábor, a darab főszereplői sok ötletet

hogymár több színház érdeklődik a darab iránt, hogy másorra tűzze. Külön öröm számomra, hogy ezt a sikert új magyar darabbal értük el. Gyárfás Miklós vigjátéka nemcsak szórakoztató és mulatságos, de elgondolkoztató és tanulságos is. Tökéletesen megvalósítja a szerzőnek azt a szándékát, kicsit ars poeticának is számító célkitűzését: „Szeretek nevetetni, mert a nevetés mindig felvilágosít. Ha szívből nevetünk, mindig meg tudunk valami újat rossz tulajdonságainkról. S mivel ezek kimeríthetetlenek, a vigjátékirók kenyere mindig biztosítva lesz.”

A Péntek Rézi inasa:
Kanalas László

★ **Nyilassy Judit**
(Bánk bán)

Amikor egy darab eljut a bemutatóig, s közönség elé kerül, a rendező lényegében befejezte munkáját. Több hetes közös erőfeszítés után megszületik az előadás, amelyet az együttes estéről újra életre hív. A rendezőnek nem marad más dolga, minthogy bizonyos időnként ellenőrizze a produkciót. Ez már nem munka, habár a közönség reagálását tapasztalva, kisebb korrekciókra, javításokra, a szerepek továbbfejlesztésére — ilyenkor még sok lehetőség adódik. A Bánk bán, mely régen dédelgetett, kedvenc álmod volt, most — megvalósítva — még inkább megszerettem. Nagyon sok örömet okoz számomra minden alkalommal, amikor mint ügyeletes rendező megnézem. Főként annak örülök, hogy az alakítások legnagyobb része jó irányba fejlődött, gazdagodott. Néhány alakítás, amely a bemutató idején még nem volt eléggé kész, azóta beérett kiforrott. Kovács Mária Gertrudisa — melyről a Népszabadságban is szép méltatás jelent meg —, Paláncz Ferenc Bánk bánja, Upor Péter Biberachja pedig továbbra is biztos oszlopai az előadásnak.

Gyárfás Miklós: DINASZTIA (A hónap egri bemutatója)

Egri műsor

1971 MÁRCIUS	GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ	
4. csütörtök	PÉNTEK RÉZI	Bérletszünet (7)
5. péntek	PÉNTEK RÉZI	Gárdonyi ifj. bérlet (7)
6. szombat	BÁNK BÁN	Móricz ifj. bérlet (fél 4)
	BÁNK BÁN	Katona bérlet (7)
7. vasárnap	PÉNTEK RÉZI	Bérletszünet (fél 4)
11. csütörtök	DINASZTIA	Bemutató bérlet (7)
12. péntek	DINASZTIA	Shakespeare bérlet (7)
	DINASZTIA	Petőfi ifj. bérlet (fél 4)
13. szombat	DINASZTIA	Madách bérlet (7)
	BÁNK BÁN	Bérletszünet (fél 4)
14. vasárnap	BÁNK BÁN	Bérletszünet (7)
	DINASZTIA	Molière bérlet (7)
18. csütörtök	DINASZTIA	Bérletszünet (7)
	19. péntek	BÁNK BÁN
20. szombat	DINASZTIA	Katona bérlet (7)
	DINASZTIA	Vörösmarty bérlet (fél 4)
21. vasárnap	DINASZTIA	Bérletszünet (7)
	25. csütörtök	BÁNK BÁN
26. péntek	PÉNTEK RÉZI	Bérletszünet (7)
	DINASZTIA	Móricz ifj. bérlet (fél 4)
27. szombat	DINASZTIA	Bérletszünet (7)
	28. vasárnap	PÉNTEK RÉZI

Kovács Mária és Paláncz Ferenc a Bánk bánban

és segítséget adtak ahhoz, hogy a regényhez visszanyúlva a Piscator-féle átmozgás előadásunkban a mai néző számára még érthetőbb, élvezetesebb legyen.

★ **Jurka László**
(Dinasztia)

Azt hiszem, hogy a legtermészetesebb emberi tulajdonság: örülni a sikernek. Ez alól a rendező sem kivétel. En is nagyon boldog vagyok, hogy a Dinasztia a közönség, a kritikusok és — ahogy mi mondjuk — a „szakma előtt” egyaránt sikert aratott. A kritikák elismerően írtak a darabról és előadásról, a közönség jól szórakozik és sok-sok tapssal honorálja munkánkat, a szakmai visszhangot pedig mi sem bizonyítja jobban,

Játékszin '71

Miskolcon: Három egyfelvonásos (március 4, 17, 23 és 30-án este 7 órakor)

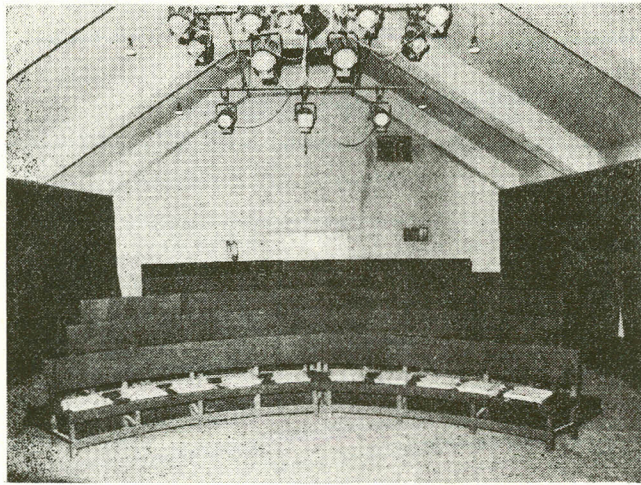
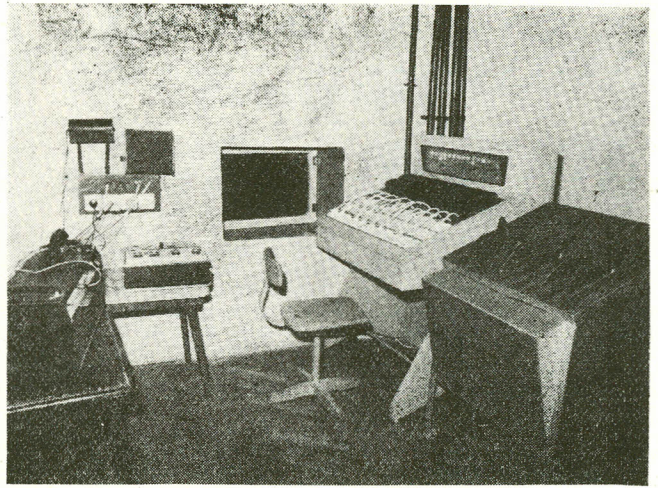
Egerben: Riadó (március 7. és 16-án este 7 órakor)

Harminchárom variációban

Modern színház el sem képzelhető megfelelő világítási apparátus nélkül. Hiszen a fénynek is van dramaturgiája. A különböző színű reflektorok segítenek a rendezőnek, színésznek, hangsúlyoznak egy-egy fontos drámai momentumot, hangulati hatásuk szinte felbecsülhetetlen.

A nagyszínház angol fényorgonája tizenkét éve tökéletesen működik, a Játékszín létrejötté óta azonban égető gond, hogyan bizto-

sítsa a színház népszerű kis-színpadunk technikai feltételeit, elsősorban a fényforrásokat és az ehhez szükséges berendezéseket. A gondokból — hála a mindenütt jelen levő, de mindig láthatatlan műszakiaknak! — a közönség eddig vajmi keveset vett észre. S most már nem is fog, mert Szép István és Czövek György találékonysága, szorgalma új fényorgonával ajándékozta meg a Játékszínt. A színház zenei vezetői az énekkari

próbatereből átengedtek egy szobányi nagyságú tereket, amelynek frissen vágott kis ablaka éppen a Játékszín színpadára néz. Innen vezérlik egy idő óta a színpad reflektorait. Az orgona meghatározás persze kissé túlzó, hiszen a határamkörös berendezés mechanikusan működik, és bizony a folytonos váltásoknál, változásoknál résen kell lenni a világosítóknak. A gép azonban mégis „harminchárom variációban képes megszólalni”. Ez annyit jelent, hogy harminchárom reflektor egyidőben más-más színnel, vagy fényerővel kísérheti az előadást. Hogy a szakemberek hány

helyről szedték össze az alkatrészeket? Ezt a titkot nagyon nehéz lenne megfejteni. Az orgona karosszériája például egy régi tűzjelző készülékből készült. A csövek és alkatrészek ugyancsak olyan berendezések tartozékai voltak, melyeket már nem használt a színház.

A kis hangszóró megszóla a világosítók termében: „A pontos idő 18 óra 50 perc. Zene indul.” Szép István bekapcsolja a magnetofont. A nézőtérén már gyülekeznek az emberek, s mikor megkezdődik Edward Albee Állatkerti története, a parki padot beragyogja a „napfény”. A néző számára mindez természetes.

Kulcsár Imre a Dinasztia Kalász Marcijának jelmezében, maszkjában fogad. Ha nem találkoznánk annyiszor, aligha ismerném meg, hiszen Kulcsár némileg a büfébe is felhozta Marci szolgálatkész, kicsit okoskodó figuráját. Csodálom is, hogy vállalja a beszállást két felvonás között.

— Most már, néhány heti játék után le merek ülni egy kicsit a büfében, hiszen a figura — ahogy szokták

Arckép — maszk nélkül

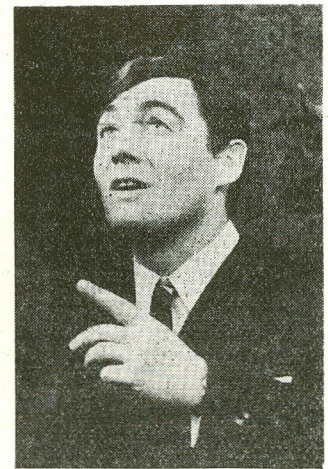
mondani — elkészült. Mert a színész — legalábbis én — nem az előadáson alkot, hanem már próba közben. A figura hosszú hetek óta „belém van táplálva”, mikor megszólal a gong, akkor életre kel. (Persze, ehhez meg kell teremteni a megfelelő érzelmi állapotot.) Ami egyébként a felismerést illeti, Miskolcon én vagyok az a színész, akit az utcán, vagy nyilvános szórakozóhelyen a legritkább esetben ismernek fel. Azok közé tartozom, akik mindig igyekeznek belebújni az író által teremtett figura bőrébe. Szemben a másik csoporttal, akik magukra húzzák egy-egy alak egyéniségét. Ez alkati kérdés. Az alkati módszerek aligha dönthetik el, hogy jó vagy rossz színész valaki.

Számomra a legnagyobb élvezet és persze a legnehezebb munka, amint megközelítem a figurát. Mindig kívülről haladok befelé. Elképzelem az illető külsejét, ruházatát, maszkját, aztán a hangját, gesztusait, majd

mélyebb ismeretséget kötünk.

Volt olyan szezon, hogy egyszerre játszottam a Mészél a bécsi erdő kis pékinását, ezt a kamaszgyereket, meg a Fáklyaláng koros Józsa huszárját. Mondanom sem kell, hogy távolabbi ismerőseim egyik szoroban sem tudták a kiléteket felfedezni.

Furcsa — de örülnék, ha elhinnék —, hogy engem mindig az úgynevezett rossz szerepek izgattak. Vajon tényleg semmi érdekesség, izgalom nincs a Hamlet Horatio-jában? Tényleg olyan nehéz elfogadtatni a Bánk bán II. Endrjét? Vagy az Amerikai Elektra Péterét? Kössünk csak velük közelebbi ismeretséget! Hátha elárulnak magukról a nyilvánvaló dolgokon kívül is egyet s más. Például ilyen rossz szerep a Montmartrei ibolya Henry-ja. Büszke vagyok rá, hogy nekem sikerült vele megnyernem a közönség tetszését. Persze, ehhez partnerek is kellett. Visszatérve a játékra: én

úgy „kijátszom” magam a színpadon (nemcsak előadásokon, a próbákon is), s annyira kielégít, hogy különböző szerepekben meg sokszorozhatom magam, így a magánéletben már nem hiányzik a játék. Nem szeretek, és lehet, hogy nem is tudok pl. társaságban viccet mesélni. Sokan túlságosan zárkóznak tartanak, az utcán pedig nem bókik oldalba egymást a csitri lányok, hogy „Nézd! Itt jön egy színész!” Szerintem ez így van rendjén.

Nincs kis szerep...

Epizód szerepek alakítóitól ritkán kérnek autogramot. A falragaszokon, műsorfüzetekben a szereplőlista vége felé közlik a nevüket. A szerepük csupán néhány gépelt lap, de minden próbán részt kell venniük, a színháznak nagy szüksége van rájuk. Színesnek a szó legteljesebb értelmében, tehát olyan emberek, akik írók gondolatait közlik, embert ábrázolnak. Nincs kis szerep! A régi igazságot nem egymást vigasztalva emlegetik, hanem meggyőződésük, hogy a színházi együttes alkotó közösségének fontos és megbecsült tagjai, akikre a kritikusok ugyan nem szoktak bekezdéseket szánni, de akik ha kevésbé jól teljesítik művészi feladatukat, az egész előadás megszűnik.

Csanády Ila idős bejárónőjére, aki biológus fiával dicsekszik, s pillanatok alatt kontaktust teremt a görög milliommossal a Dinasztiaiban — sokáig emlékezni fogunk. Hány perce lehet a színpadon? Hét? Kilencc? A jó színész számára azonban néhány pillanat is elég, hogy észrevegyék.

A színésznő ül a dohányzó kispadján (még legalább egy óraja van a jelenésig, de már felöltötte Anna néni jelmezét), s gondolkodva cigarettázik. Jól érzi magát. Mi tagadás: csak itt érzi magát igazán jól, a színházban. Az államosítás után ő mondta ki az első szót ezen a színpadon, a Melyszántásban. Aztán hányzor készült fel öltözőasztala előtt, hogy eljátszassa azt a sok anyaszerepet, a Moszkvai jellemről egészen a My fair Lady-ig. Idő kell hozzá, míg felelevenednek az emlékek. Pavlenko Boldogság-a, Málnás Miska, Az aranyember, Tűzkeresztység, meg Pavel Kóhut Ilyen nagy szerelem című műve. S a kollégák... Soós Edit, Agárdy Gábor, Horváth Paja, Simor Ottó, Bitskey Károly, s a többiek. Csanády Ila 44 éve van a pályán.

Ime, eljöttek a nyugdíj megérdemelt évei. De hát nyugdíjba mehet-e a színész? Formailag igen. De milyen jólesik, ha a pihenésből egyszer-egyszer visszahívják az embert, s eljátszhatja mondjuk A térképen nem található című Darvas-darab megbomlott agyú parasztság szonyját, vagy a Dinasztia Anna néniét.

Csanády Ila

Márffy Verát csak úgy emlegetik az idősebb színházkedvelők miskolciak, hogy „a mi Ve-

ránk”. Primadonnának kijáró tisztelet és szeretet megnyilvánulása ez, amelyet tulajdonképpen csak kevesek élvezhetnek. Márffy Vera a paradés operett-szerepek egész sorát játszotta el és sikerrel szerepelt operákban is.

Színházi körökben gyakran beszélnek a primadonnák fenyegető réméről, az évekről, melyek arra kényszerítik a színésznőt, hogy leveesse csillogó ruháit, elbúcsúzzon az aranyporos díszletektől, a fiatalságtól. Márffy Verának sem volt könnyű a bücsű, de azért nyoma sincs benne valamiféle könnyes nosztalgianak.

Újra tanulom a színházat — meséli. — A prózai színpadon egy kicsit előről kellett kezdeni a pályát. Sok szorongással, botlással. De a színház mindig ad örömet is. A Péntek Rézi jószívű nevelőnője, vagy A 12 szék csak néhány mondatos, de nagyon hálás szerepe! Tudom, hogy a miskolciak szeretnek, és ezekben a kis prózai szerepekben is megtapsolnak. Egerben nem léptem színpadra primadonnaként, a múltkor mégis bejöttem néhányan az öltözőmbe, s gratuláltak. Mennyi biztatót ad néhány kedves mondat! Erzi az ember, ismét célja, tartalma van a munkájának.

Márffy Vera

Gyövráry János fiatalabb éveiben eljátszotta Csongort, Adámet és még számtalan főszerepet. Most Dreiser—Piscator Amerikai tragédiájának Wiggam-jára készült. Kis szerep, legalább is, ami a terjedelmet illeti. Mit jelent Wiggam a dráma egészében, mennyire motiválja a cselekményt, egyáltalán, miért van rá szükség?

Wiggam fontos mondanivalót hordoz. Művezetőként ott áll a leggazdagabb és a legszegényebb réteg között. Ez alapvetően meghatározza magatartását, s jellemét. Nyilván nem ez a szerep dönti el az előadás sorsát, de hogy egységes, érett produkció legyen az Amerikai tragédia, abban Gyövráry Jánosnak is sok része lesz majd.

Az epizód szerep is egész embert kíván, s ami szabad idő marad, azt sem tölti más — a színháztól idegen — foglalkozással a művész. Megyeszerte ismerik mint előadót. Lírikusaink avatott megszólaltatóját. Barátai, könyvtárosok, népművelők, s fiatal diákok örömmel látják vendégül, örömmel hallgatják immár évek óta. Az ember, ha teljes életet akar élni, beszélni kell vágyairól, gondjairól, a világról. Pódiumon vagy színpadon, tulajdonképpen mindegy.

Gyövráry János

Zoltán Sárának — saját bevallása szerint — nagyon nehezen indult a pályája. Idő kell ahhoz, s persze, humánus színházi szakemberek, színész-pedagógusok, hogy valakinek a tehetsége kibontakozhasson, feloldódjon az a görcsös szorítás, mely elfogja a kezdőket, különösen akkor, ha autodiaktaként lépnek a pályára.

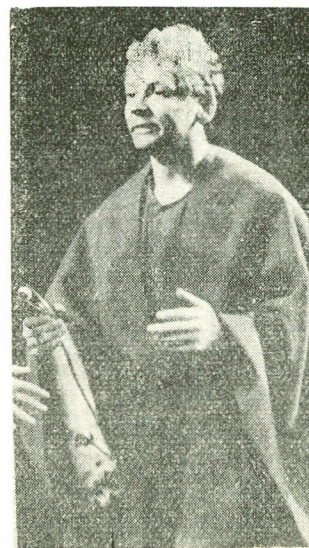
Volt időszak, mikor a versek jelentették a fiatal színésznőnek az egyetlen fix pontot, ahová mindig visszatérhetett, s ahonnan újra kezdhet. Aztán a Riadó lány-alakja meghozta az első nagyobb sikert. A Riadó plakátját úgy őrzi, mint legféltettebb kincsét. Aztán jött a Bánk bán, egy újabb szép feladat. Ez a produkció ajánlkozta meg a kitűnő Kovács Mária barátságával, aki — milyen jó érzés ez egy pályakezdőnek! — nagyon bízik benne.

Zoltán Sára remek külső adottságokkal rendelkező, szép színésznő, de azért olyan kedvvel és ambícióval játssza a Péntek Rézi vénkisasszony szerepét, mintha hosszú idő óta csak erre készült volna. Tényleg, mire is készült? Az Amerikai tragédiában Bella Grifith-et játssza, egy szemtelen és nagyon gazdag úrilányt. De nap mint nap készül a Riadorára és a Bánk bán Isidorájának megformálására is, mert nincs lezart szerepe. Aztán — kicsit bizonytalanul, de nagyon őszintén mondja: „Evekkel ezelőtt megtanultam Sophoklés Elektrájának címszerepét. Hátha egyszer sor kerül rá.”

Zoltán Sára

Kautzky Ervin — ha jól emlékszem, azt mondta, hogy már 40 éves, de külsőre és magatartásra is jóval fiatalabbnak tűnik ennél. Azok közé tartozik, akik sokáig képesek megőrizni az ifjúság nyugtalan lobogását. A karakter-szerepekhez mindig nagy vonzalmat érzett. Huszonhat évesen eljátszani hetvenéveseket, időben, korban, jellemben, magatartásban tőlünk távolálló figurákat megjeleníteni! Nemcsak annyiból áll ez, hogy elkészítjük a maszkot. Hosszas meditációval előbb a figura személyiségének jegyét kell kitapogatni. Milyen emberek, hányféle típus megjelenítésére vagyok képesek? Örök gondja ez a színésznök. S aztán egy másik dilemma: biztos-e, hogy a színpadon tudom magam legjobban kifejezni? A színház vagy szenvedély, de hát nemcsak játszáni lehet darabokat, az irás is hasznos erőpróba. Hát még, ha van egy értő, s tehetséges alkotótárs? Kautzky Ervin már megírta első zenés vígjátékát. Hogy hogyan, annak a színpadon kell eldőlnie. Szerepek... szerepek... Tulajdonképpen nemcsak a szerepek számítanak. Hanem az, hogy illeszkedem bele a színház alkotó közösségébe a színpadon és a színpadon kívül. Számomra — mondja a művész — a színház életforma. Úgy érzem, nem választottam hiába.

Kautzky Ervin

TARKA Oldal

Angol vendégek Egerben

A Tanítónó utolsó egri előadásainak egyikét megtekintette a Kulturális Kapcsolatok Intézete vendégeként hazánkban tartózkodó két ismert angol drámaíró, John Bowen és David Cregan. Előadás után együtt vacsoráztak a darab rendezőjével, a főszereplőkkel és nagy elismeréssel nyilatkoztak a látottakról. Balogh Zsuzsa szerint egészen bizonyos, hogy nem voltak skótok, mert nem farkodtak a dicsérettel. S hogy valóban őszintén tetszett nekik előadásunk, azt Elbert János — a Stúdióban bemutatott Albeadarab fordítója — bizonyította, amikor jóval később elmondta, hogy az angol vendégek elutasításuk előtt magyarországi útjuk egyik kiemelkedő színházi élményeként beszéltek neki egri látogatásukról.

Késés

Gárdonyi Lajos, a korán elhunyt kiváló jellemzőképű egysejű lekésett a próbáról.
— Mi történt veled Lajos?
— kérdezte Jób Dániel.
— Te is el tudsz késmi?
Gárdonyi nagyon restellte a dolgot és törte a fejét valami jó kifogáson és végre ennél kötött ki:
— Tudja, igazgató úr, ez úgy történt, hogy tegnap este kiesett az üveg a tükrömből és amikor ma reggel belenéztem, nem láttam magamat benne. Hát azt hittem, hogy már elmentem a próbára.

Vendégjárás Miskolcon

Két eredeti bemutató — a Dinasztia és a Játékszín '71 három egyfelvonásos — szokatlanul sok vendéget vonzott Miskolcra. Csaknem valamennyi fővárosi napilap elküldte kritikáját, csakúgy mint a szakmai lapok — a Film Színház Muzsika és a Színház című folyóirat. Szép számmal eljötték a színházi élet vezetői, köztük két volt miskolci igazgató, Ruttkai Ottó és Lendvai Ferenc. A televízió és a rádió is érdekli a két előadás iránt.

A későn jövő

A Vígyszínház egyik előadásán egy későn jövő úr nem kis zajjal foglalta el helyét, s még neki állt följebb, mert egyszerűen felkiabált az első jelenetben szereplő Hegedűsnek:

— Hangosabban!

Mire Hegedűs mutatójáért zseborájára illesztve, kedves mosollyal válaszolt:

— Pontosabban!

Az öltözködés művészete

Peti Sándor a klub törzsasztalánál irigykedve szemléli sokkal kisebb jövedelmű kollégáját.

— Nem értem, hogyan tudsz így vigyázni a ruháidra. En többet keresek mint te, és olyan vagyok mellette, mint valami csavargó.

— Hja, barátom, az öltözködéshez érteni kell. Van fogalmad arról, hogy miképpen övöm én a ruhát vagy cipőt? Nézd például a kalapomat. Négy éve vettem. Azóta többször vasaltattam, kétszer új szalagot tettem rá, végül most két hete egy kávéházban elcserejttem ezzel a vadonatúj kalappal.

Balesetek — beugrások

Balszerencsésen kezdődött ez az évad, melyet a késői króni-

kák bizonyára a „lábtörések szezonjának” fognak elkeresztelni. Szeptemberben Péva Ibo-lya kapott gipszcsizmát, majd novemberben Balogh Zsuzsa követte őt a baleseti statisztikában. Január elején Behár György zenei vezetőnk folytatta a sort, aki a Pompadour vezénylése közben a zenekari árokban szenvedett lábsont-törést. Közvetlenül az előadás kezdetekor érte őt a kellemetlen baleset és rendkívüli lélek-jelenlétére, önuralmára vall, hogy fájdalmi ellenére végig-zenyelt az előadást. Az újabb áldozot január 24-én, éppen a Dinasztia bemutatójának délutánján Csizsér András volt. Igaz, nem történt, csak inhúzó-dást eredményezett „félrelépése”. A darab bemutatóját, melyben főszerepet játszik, csak rendkívüli erőfeszítéssel tudta végigjátszani, harmadnap azonban már nem volt képes lábra-állni, ezért előadásunk elmaradt. Balesete következtében veszélybe került A nagy karrier egri előadása is, amit Füzessy Ottó mentett meg. Alig néhány óra alatt bravúrosan ugrott be Durrbelenko professzor szerepébe. Szerencsére ő megúsza ezt az ugrást lábtörés nélkül.

Vendégtervező: Rajkai György

Az Amerikai tragédia színlapján ezt olvashatják kedves nézőink: díszlettervező — Rajkai György m. v. A közel 40 képből álló darab nagy technikai apparátust mozgató díszleteit a budapesti Thália Színház kitűnő tervezőművésze állította színpadra.

A nagy szerep

Amikor Komlós Vilmos a Teréz körúti Színpad tagja volt, Nagy Endre egy elég terjedelmes szerepet nyújtott át neki.

— De mondja kérem, meg tudja tanulni ezt a szerepet a holnap esti premierig?

— Hogyne, direktor úr — válaszolta Komlós. — Pest-szentlőrincen lakom, az út villamoson egy óra oda, egy óra vissza, ezalatt az idő alatt kényelmesen megtanultam. Másnap a bemutató után Komlós megkérdezte a direktort:

— Igazgató úr kérem, ugye tudtam a szerepet?

Mire Nagy Endre:

— Magának kedves Komlós nem Pestszentlőrincen, hanem legalábbis Cegléden kellene laknia!

Mit olvasott? Mit főzött? Min nevetett?

PAKOZDY JÁNOS: A Pompadour előadásán estéről estére Párizsban vagyok. Sajnos a valóságban még nem jártam ott, irigylem is főrendezőnk, Orosz Gyuri barátomat, aki ezekben a hetekben francia tanulmányúton van. Egy nemrég megjelent könyv — Edith Piaf „Nem bánok semmit sem” című visszaemlékezése azonban elhozta nekem is a francia fővárost, mert Piaf, a szonon őri-ása, ez a megismételhetetlen, egyszeri jelenség — egy darab Párizs.

A Piaf szó jelentése — veréb. Ki volt ez a kis „veréb”? — erre ad feleletet ez a könyv. Egy utcai énekesnő és egy akrobata gyermeke, aki apjával „dolgozott” együtt, kezdetben tányérozott, később énekelt is. Ott hallotta meg dalolni egy kis párizsi kabaré igazgatója, szerződést és nevet adott neki. Így lett Piaf.

A fölfedezéstől a sikerig csak három nap telt el, ám a mesterség elsajátításához és a világsikerhez több mint egy év-tized. Élete tehát — regényes, mert az igazi szenvedések, megpróbáltatások, összeroppanások és újrakezdések, szerelmek és trédiák csak ekkor kezdődtek. Ettől kezdve bőkezűen tékozta el magát, szívét, mindenét. Hamar elégett.

Piaf könyve kevéske ízelítő ennek a mozgalmas életnek megszámálhatatlan epizódjából, a főlemelő és boldogító barátságokról, a porba süjtő veszte-ségekől, felejthetetlen élményekből és diadalokból. Nagyon

kedvesen és szerényen össze-állított tarka szöttes.

CSANÁDY ILA: A kérdés azt hiszem jogos, hisz a Dinasztia-ban én játszom Kovács igazgatók szakácsnőjét, Anna néni. A színpadon csak levesemet dícsérik az ebédet fogyasztó vendégek, mert a következő fogás előtt lehull a függöny. Hadd adjam közzé most a második étel receptjét, ami még a görög milliósnak is annyira ízlett, hogy mind a tíz ujját megnyalta utána.

TESZTÁBAN SÜLT VESEPE-CSENYE. — Egy egész vesepecsenyét meg kell tisztítani, aztán beszozni és kevés törött borssal behinteni. Tegyük tep-sire és felül kenjük be kevés fagyos zsírral. Gyors tűz mellett hirtelen süssük meg, de csak félig. Ezután a pecsenyét zsírja nélkül tegyük egyenes edénybe kihűlni. Ezalatt készítsük el a hozzá való tésztát: kétkilónyi vesepecsenyéhez tegyünk félkilónyi lisztet deszkára, a közepére lyukat fúrunk, húsz deka vaját teszünk bele, ezenkívül három kanál tejfelt, egy kávéskanálnyi só és anynyi egész tojást, amennyivel kissé kemény rétestésztá lesz belőle. Jól összegyúrjuk, aztán befedve pihenjen negyedóráig. Nyútsuk el félujjnyira s kenjük be tíz deka vajjal. Hajtogassuk össze úgy, mint az íróstésztát szokás. Megint hagyjuk pihenni tíz percig, újra nyútsuk el félujjnyi vastagra. A kihűlt pecsenyét úgy göngyöljük a tésztába, hogy az csakis egy-rétfi legyen. Pléhet vajjal kikenünk és a tésztába takart

húst úgy tesszük bele, hogy alul essék az a rész, ahol a tészta összeér. Megkenjük tojással és gyors tűznél megsütjük. Ha a tészta már szép piros, a hús is meg van sültve.

FEHER TIBOR: Egy szomorú évforduló kapcsán jut eszembe ez a vidám történet. Somlay Artúr a főszereplője, aki éppen most húsz éve, hogy meghalt. 1946-ban a hőmezővárosi színház tagja voltam és volt szerencsém Mórész Zsigmond: Sári bíró című darabjában együtt játszani Somlay Artúrral, aki a címszerepet játszotta vendégként. Én Varjú szerepét játszottam. Egy három és fél oldalas nagy monológom volt, amit Somlay Artúrnak kellett elmondanom. Abban az időben igen kevés próba állt rendelkezésre, mondhatni kettőnél nemigen volt több. Így a nagy-monológomat nem a legtokéletebben tudtam. Az előadás folyamán meg-megakadtam, majd gondolva egy nagyot — miután nem jutott eszembe a következő bekezdés — a monológ végére ugrottam. Az utolsó mondatok így hangzottak: — Sári bíró bumm-bumm-bumm, Sári bíró pukkadj meg.

Húztam egyet a kezembem levő harmonikán, s elmentem hátul közepem. A nézőtérben óriási dörgő taps, Somlay hátla a kertajtóban megállt, megvárta míg a hosszan tartó taps véget ér, s a siri csendben megszólalt:

— Hát ha még mindent elmondnál volna.

★ A MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS AZ EGRI GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ MŰSORISMERTETŐINEK MELLÉKLETE ★
Szerkeszti: Siklósi László. Szerkesztőség: Miskolci Nemzeti Színház Titkársága. Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat

Felélős kiadó: Wirth Lajos. Kiadóhivatal: Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky utca 15.

Ara 1 forint. Készült a Borsodi Nyomdában — 71 — 1384 — 4000 példány — Felélős vezető: Szemes István